

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Järjestöt, kunnat ja
hyvinvointialueet kohti vuotta
2024 - mitä yhdyspinnoilla
tapahtuu?**

16.11.2023 klo: 10.00-12.00

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Järjestöt, kunnat ja hyvinvointialueet kohti vuotta 2024 - mitä yhdyspinnoilla tapahtuu?

10.00	Tilaisuuden avaussanat, Heli Hätönen , kehittämisneuvos, Sosiaali- ja terveysministeriö
10.10	Tilannekatsaus yhdyspinnoista, Janne Haikari , tutkija, Järjestöjen sote-muutostuki ja Sami Niemi , erityisasiantuntija, Kuntaliitto
10.30	Järjestöyhteistyön kuulumisia kunnasta, Anne Eriksson , osallisuuskoordinaattori, Kouvolan kaupunki
10.45	Järjestöyhteistyön kuulumisia hyvinvointialueelta, Anri Niskala , erityisasiantuntija Varsinais-Suomen hyvinvointialue
11.00	Miten järjestöjen osaamista voidaan hyödyntää työttömän työ- ja toimintakyvyn edistämisessä? Riikka Shemeikka , toimitusjohtaja, Kuntoutussäätiö
11.15	Millaisia vaikutuksia hyvinvointialueiden aloituksella on ollut kuntouttavaan työtoimintaan, Jaana Joutsiluoma , suunnittelija, Sininauhaliitto
11.30	Järjestöyhteistyön näkymiä – paneelikeskustelu
Sami Niemi , erityisasiantuntija, Kuntaliitto (juontaja)
Anita Hahl-Weckström , hankepäällikkö, Järjestöjen sote-muutostuki
Ulla-Maija Kopra , työkykykoordinaattori, Työttömien keskusjärjestö ry
Mikael Kinanen , toiminnanjohtaja, Teatterikeskus ry
Anu Oittinen , kehittämisspäällikkö, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry
11.55	Loppusanat

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Tilaisuuden avaussanat

**Heli Hätönen, kehittämisneuvos,
Sosiaali- ja terveysministeriö**

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Tilannekatsaus yhdyspinnoista

**Janne Haikari, tutkija, Järjestöjen sote-
muutostuki**

**Sami Niemi, erityisasiantuntija,
Kuntaliitto**

Yhdyspintatyön lähtökohtia

- ✓ Yhdyspinnat voidaan määritellä ”*kahden tai useamman organisaation toiminnallisiksi rajoiksi ja yhteistyön paikoiksi*”
- ✓ Hyvin toimivat yhdyspinnat takaavat oikea-aikaiset ja oikeatasoiset palvelut, eli yhdyspintatyössä onnistuminen on asukkaiden näkökulmasta ydintärkeää
- ✓ Yhteistyössä on kiinnitettävä huomiota alueiden ja kuntien erilaisuuteen
- ✓ Toimivien yhteistyömallien säilyminen tärkeää
- ✓ Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintojen lisäksi tärkeitä ovat yhdyspinnat myös kolmannen sektorin, yksityisen sektorin ja muiden julkisen sektorin toimijoiden kanssa

Yhteisenä tavoitteena ovat hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset kunnat ja alueet

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimivaa yhteistyötä useilla eri osa-alueilla

**Hyvinvoinnin ja
terveyden edistäminen**

**Lasten, nuorten ja perheiden
palvelut**

Työllisyyden hoito

**Maahanmuutto ja kotoutumisen
edistäminen**

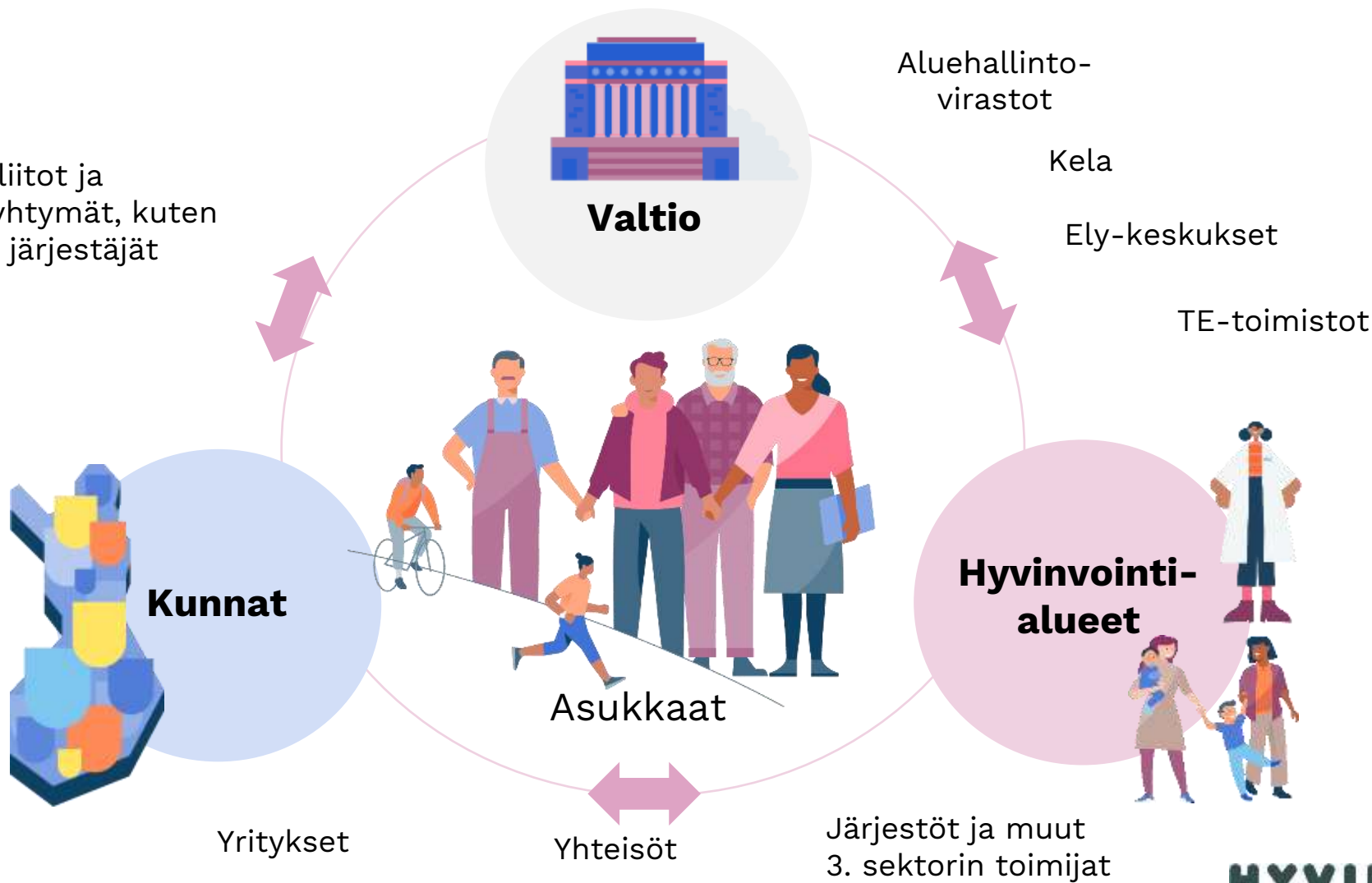

**Turvallisuus ja häiriötilanteisiin
varautuminen**

Yhdyspintoja on laajasti – ja uudistukset muuttavat toimijoiden rooleja ja tehtäviä

Maakuntien liitot ja muut kuntayhtymät, kuten koulutuksen järjestäjät

Paikallisen järjestökentän moninaisuus

Asukasyhdistykset
Kotiseutu- ja
kyläyhdistykset

...

Kulttuurijärjestöt
Nuorisojärjestöt
Liikuntaseurat
Taidejärjestöt
Teatteriryhmät
Orkesterit ja kuorot
...

Maahanmuuttajajärjestöt
Vammaisjärjestöt
Työttömien yhdistykset
Eläkeläisyhdistykset
Vanhusjärjestöt
Sotainvalidi- ja
veteraaniyhdistykset

...

Kansanterveysjärjestöt
Sosiaali- ja terveysjärjestöt
Raittiusyhdistykset
Mielenterveys- ja päihdetyön
järjestöt
Lastensuojelujärjestöt
...

Keskeisiä nostoja aihepiirin keskusteluista

- Roolijako kunta/hyvinvointialue uudistuksen jälkeen, TE-uudistus
- Järjestötyön kytkentä strategiaan
- Järjestötyön merkityksen tunnistaminen lisäarvoa tuottavana tekijänä
- Yhteistyön rakenteet ja foorumit
- Järjestötoiminnan ammattimaistuminen ja vaatimustason kasvu, kokopäiväisyys
- Sopimuspohjaisuus, ostopalvelut ja hankinnat
- Talous, avustukset ja avustusperiaatteet
- Vaihtuvuus järjestöissä, toimijoiden ikääntyminen
- Järjestöjen tilatarpeet
- Alueellinen yhteistyö ja järjestöjen välinen tiivis yhteistyö

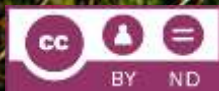

Suosituks

1. Tunnistakaa järjestötyön merkitys ja mahdollisuudet palveluiden ja osallisuuden toteuttamisessa sekä siihen liittyvä lainsäädäntö
2. Määritellä järjestötoiminnan tavoitteet ja sen hyödyntämiseen sovellettavat periaatteet ja avustamisen muodot kunnassanne
3. Huomioikaa järjestötoiminnan ja muun vapaaehtoistoiminnan rooli kunnan strategia- ja taloussuunnitteluprosesseissa
4. Muodostakaa tarvittavat rakenteet ja foorumit järjestöyhteistyön sekä järjestöjen keskinäisen yhteistyön hoitamiseen
5. Arvioikaa ja neuvotelkaa yhteistoiminnasta ja vastuunjaosta järjestötoiminnan tukemisesta yhdessä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä
6. Huomioikaa hankintalain ja muun lainsäädännön asettamat vaatimukset ja mahdollisuudet järjestöiltä hankittavissa palveluissa
7. Arvioikaa mahdollisuudet edistää järjestöjen toimintaa ja sen jatkuvuutta muuttuvassa toimintaympäristössä
8. Hyödyntäkää uuden teknologian mahdollisuuksia järjestötoiminnan ja osallistamisen toteuttamiseen

Sami Niemi
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto ry
p. 050 589 9187
sami.niemi@kuntaliitto.fi
[@namisiemi](https://www.instagram.com/namisiemi)

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi

Tilannekatsaus yhdyspinnoilta: Järjestönäkökulma

Tutkija Janne Haikari
SOSTE, Järjestöjen sote-muutostuki
janne.haikari@soste.fi

Yhdyspinnoilla edetty, jatkokehittämistä tarvitaan

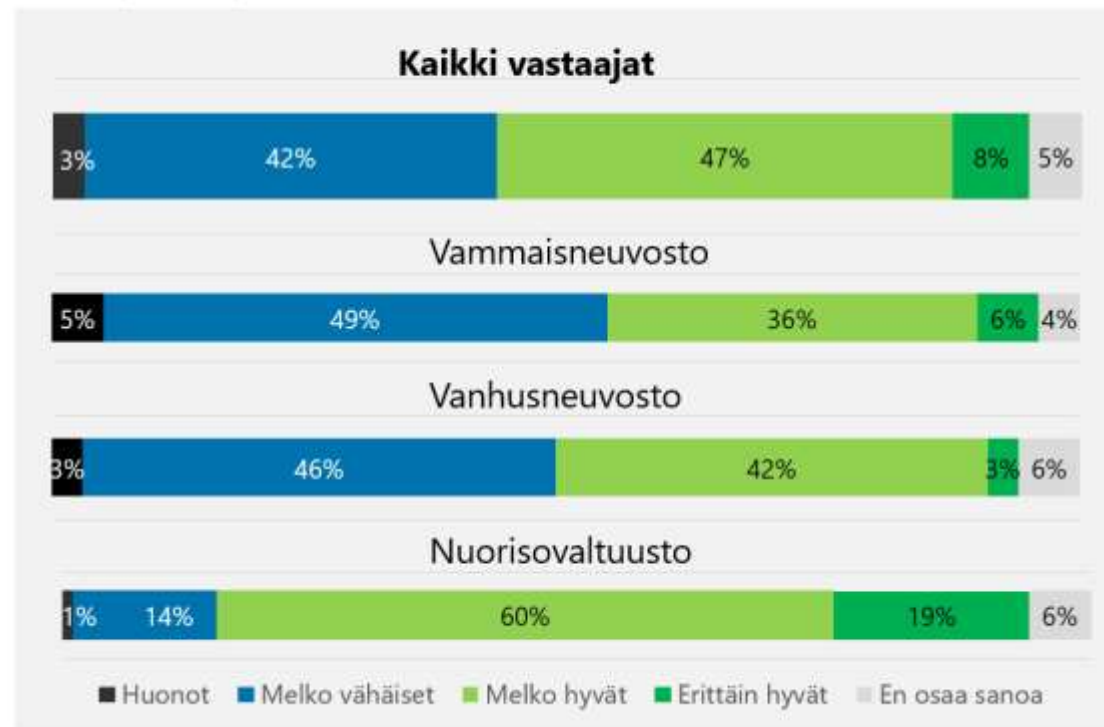
- Yleiskuva järjestöjen näkökulmasta:

Odottava / toiveikas / varautunut

- Avustuksia on jaettu, yhteistyörakenteita pystytetty, yhteistyölle laadittu strategioita
- Kaikessa riittää jatkokehitettävää!
- Yleisen taloustilanteen vaikutukset yhteistyöhön?

Kysely hyvinvointialueiden lakisääteisille vaikuttamistoimielimille 10/2023

Millaisiksi odotat toimielimen vaikuttamismahdollisuuksien kehittyvän hyvinvointialueen kuluvalta valtuustokauden aikana?

Järjestöjen kokemukset avustuksista

- Työnjako hyvinvointialueen ja kunnan välillä vaatii edelleen selkiyttämistä
- Hakuprosessi koettu työlääksi vapaaehtoisvoimin toimivissa yhdistyksissä
- Järjestötoimintaa ei vielä täysin tunneta hyvinvointialueen hallinnossa ja päätöksenteossa
- Yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia ei tulisi väkipakolla muuttaa hankinnoiksi

"Vapaaehtoiset ovat tulleet omasta halustaan auttamaan saman sairauden kanssa kamppailevia ihmisiä. Kaikki hakemukset, tilastoinnit, arvioinnit, raportoinnit ja tiedonsiirto sähköisille alustoille kuormittaa heitä paljon."

Vuoden 2023 järjestöavustukset lukuina

YHTEENVETO

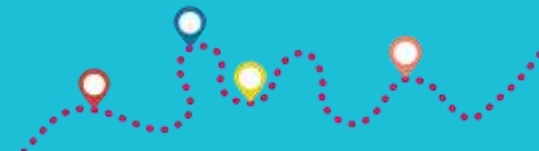
19 HYVINVOINTIALUETTA JA HELSINGIN KAUPUNKI

Myönnettyjä avustuksia	861 kpl
Avustetut järjestöt	739 kpl
Pienin avustus	100,00 €
Suurin avustus	360 000,00 €
Keskiarvo	13 843,42 €
Mediaani (keskiluku)	3 000,00 €
Avustussumma yhteensä	11 919 183,70 €

Kiitos!

#ihmisensoite

Alueiden ja kuntien hyvät käytänteet

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Järjestöyhteistyön kuulumisia kunnasta

**Anne Eriksson,
osallisuuskoordinaattori,
Kouvolan kaupunki**

Järjestöt, kunta ja hyvinvointialue yhteistyössä

Järjestöjen ja kunnan pitkä yhteinen taival Kouvolassa

- perinteisesti laaja yhdyspinta: tavoitteet, tuki, tapahtumat, yhdessä tekeminen
- kuntien avustukset merkittävä resurssi (pienissä) yhdistyksissä
- poliittisen päätöksenteon ja järjestöjen vuorovaikutus monenlaista

Hyvinvointialueen, kunnan ja järjestöjen uudet askeleet

- yhteinen yhdyspinta syntymässä: yhteiset tavoitteet, tuki, toimintatavat
- yhdessä suunnitteluun olisi hienoa saada aikaa ja tiedonkulkuun varmuutta

Alueellinen yhteistyö hyvässä vedossa Kymenlaaksossa

- järjestöjen neuvottelukunta ja järjestöfoorumit ajankohtaisista asioista
- julkistahojen mukanaolo kokoontumisissa
- kolmannen sektorin asiantuntemus ja aktiivisuus laajasti käyttöön

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

**Järjestöyhteistyön kuulumisia
hyvinvointialueelta**

**Anri Niskala, erityisasiantuntija,
Varsinais-Suomen hyvinvointialue**

Järjestöyhteistyön ajankohtaisia Varhasta

**Varsinais-Suomessa
on noin 900
sote-järjestöä.**

Lähde: Soste-ry

Järjestöyhteistyön tiimi:

Anri Niskala: Järjestö- ja seurakuntayhteistyö sekä kumppanuudet
anri.niskala@varha.fi

Rea-Riitta Breilin: Järjestöavustukset
rea.breilin@varha.fi

www.varha.fi/jarjestoyhteistyö

Anri Niskala

Rea Breilin

Varhan järjestöyhteistyön malli

Varha kumppaneineen tekee tiivistä yhteistyötä varsinaisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi

Kumppanuusavustukset

- Hyvinvointialueen strategian, hyvinvointisuunnitelman ja palvelutarpeiden mukaisen toiminnan rahoitus ja tuki

Toiminta-avustukset

- Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä täydentävä ja tukeva hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen kohdentuvan toiminnan rahoitus ja tuki

Yhteistyösopimukset, ei rahallista avustusta

- STEA-lausunnot, hankkeiden aiesopimukset, ohjausryhmien jäsenyydet ja muu yhteistyö
- Verkostot ja työryhmät

Toiminnallinen yhteistyö, ei rahallista avustusta

- Vapaaehtoistoiminta, tila-, koulutus-, tapahtuma- ja viestintäyhteistyö
- Kumppanit mukana ohjaavien asiakirjojen laadinnassa sekä työryhmissä
- Järjestöyhteistyön rakenteet: Varhan järjestöyhteistyön tiimi, sote-neuvottelukunta, järjestöprojektiryhmä

Järjestöyhteistyön ajankohtaiset

• Avustushaku päättyi lokakuun lopussa

- Valmistelu yhdessä substanssin asiantuntijoiden ja hankintapalveluiden kanssa.
- Järjestöprojektiryhmän kanssa pohditaan kysymyksiä, miten voisimme pilotoida avustusta 2024 saaneita järjestöjä keräämään seurantatietoa siitä, miten sote-palveluista ohjaututaan järjestöjen palveluihin ja toimintoihin.
 - Päätöksiin lisättäisiin kirjaus seurantavelvoitteesta/suosituksesta.
 - Keskusteltu, että raja menisi 20 000 eurossa.
- Varhan talousarvio vahvistuu joulukuussa.
- Pilotoidaan pisteytystä erit. yli 100 000 euroa hakemusten osalta sekä kumppanuussopimuksia.
- Ennakkovaikutusten arviointi

• Varhan tilojen luovuttaminen kuntien ja järjestöjen käyttöön

- Aluehallitukselle tultaneen ehdottamaan, että Varha tarjoaa kumppaneilleen tiloja toimintaan, joka tukee Varhan tavoitteita ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää ja luovuttaa hallinnassaan olevia tiloja maksutta järjestöjen käyttöön. Toiminta on yksi järjestöyhteistyön ja avustamisen muoto. Kunnille tiloja luovutetaan erikseen sopien ja tapauskohtaisesti.
- Järjestelmän kilpailutus ja hankinta

Järjestöyhteistyön ajankohtaisia

- **Vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin Varhaistaminen**
 - Sopimukset, vakuutukset, rekrytointi, viestintä
- **Varhan päättäjien ja henkilöstön perehdyttäminen järjestötoimintaan sekä vapaaehtoistoiminnan toimintamalleihin.**

Erityistä

- **Tiivis yhteistyö keskuskaupunki Turun kanssa**
 - STEA-lausunnot
 - Avustusten haku
 - Ruoka-apu ja –toiminta
 - Digitaalisten sovellusten hyödyntäminen

Varsinais-suomalaisten hyvinvointia edistävät digitaaliset palvelut – avustukset, tilat ja osallisuus

- Turun kaupungilla osallisuus, tilat, tunnistautuminen ja järjestöavustukset tarjotaan saavutettavilla digitaalisilla alustoilla ([Kerro kantasi](#), [Varaamo](#), Tunnistamo ja Kulta2).
- V-S hyvinvointialueella tarve samoille alustoille.
- Ilman ko. järjestelmiä, Varha ei pysty palvelemaan asukkaitaan ja järjestöjä.
 - Esim. tilakyselyitä tulee pitkin Varhan organisaatiota; tilapalveluihin, kirjaamoon, sotepe-ammattilaisille puhelimitse ja sähköpostilla. Kenelläkään ei ole näkyvyyttä Varhan tiloihin.
 - Tämän hetkinen tilanne aiheuttaa mielettömän määrän hukkaa.

Järjestelmien yhteiskäyttö olisi kaikkein kustannustehokkain vaihtoehto Varhalla.

Tavoitteena palveluiden seudullisuus ja asukkaiden yhdenvertaisuus

- Edellä mainitut palvelut toimisivat myös seudullisesti kuten V-S tapahtuma-, harrastus- ja koulutuskalenteri (Linked Events) jo toimii.
- Seudullisuus lisäisi seudun asukkaiden yhdenvertaisuutta.
- Turku ja Varha näyttäytyisivät yhdessä edellä mainituilla digitaalisilla alustoilla
 - Resurssiviisasta.
 - Asiakas- ja asukaslähtöistä, ei organisaatiolähtöistä.
 - Asiakkaan / asukkaan ei tarvitse tietää, kuka palvelun tuottaa.
 - Asiakkaan ja työntekijöiden ajan säästö, kun selvittelytyö vähenee tietojen löytyessä helposti yhdestä paikasta.
 - Varsinais-Suomi näyttäytyy yhtenäisenä (brändi).
 - Yhteistyö voisi toimia alkuna muullekin kuntayhteistyölle seudun digitaalisuuden edistämisessä.

Työllisyyden edistämisen yhdyspinnat – näkemyksiä ja kokemuksia järjestökentältä

Miten järjestöjen osaamista voidaan hyödyntää työttömän työ- ja toimintakyvyn edistämisessä?

Toimitusjohtaja, dosentti Riikka Shemeikka, Kuntoutussäätiö
Yhdyspintafoorumi 16.11.2023

Kolmannen sektorin osaamisella tuetaan vaikeasti työllistyvien ja työkyvyn ongelmia kokevien työ- ja toimintakykyä ja työllisyyttä

- Kolmas sektori käsittää yhdistykset, säätiöt ja osuuskunnat. Tämä esitys koskee koko kolmatta sektoria, vaikka välillä puhuttaisiin yksinkertaistaen järjestöistä
- Kolmannen sektorin osaamista tarvitaan erityisesti **vaikeasti työllistyvien työttömien työ- ja toimintakyvyn edistämiseen**
- Samoin kolmannen sektorin osaamista tarvitaan näiden henkilöiden **työllistymisen ja työssä jatkamisen** tukemiseen
- **Työ- ja toimintakyvyn, työllistymisen ja työssä jatkamisen haasteet voivat olla hyvin monenlaisia.** Kolmas sektori on tärkeässä roolissa tukiessaan osaamisellaan eri tyyppisiä työkyvyn tai työllistymisen vaikeuksia kokevia henkilöitä (esimerkiksi vammaiset henkilöt, pitkän sairausloman jälkeen työhön palaavat henkilöt, MS-tautia sairastavat henkilöt, päihdeongelmia tai mielenterveyden häiriöitä kokevat henkilöt)

Järjestöillä ja yleisemminkin kolmannella sektorilla on useita eri rooleja työttömien työ- ja toimintakyvyn tukemisessa

1. Järjestöt ja säätiöt ihmisten kohtaajina ja tukijoina
2. Kolmas sektori palveluntuottajana
3. Kolmas sektori vaikeasti työllistyvien ja täsmätyökykyisten työllistäjänä
4. Kolmas sektori asiantuntijana ja innovaattorina

Kaikissa näissä rooleissa hyödynnetään kolmannen sektorin monipuolista osaamista työttömien työ- ja toimintakyvyn tukemisessa

1 Järjestöt tuntevat ja tavoittavat ihmiset

- Useat kolmannen sektorin toimijat, järjestöt ja säätiöt, tukevat kohderyhmäänsä esimerkiksi matalan kynnyksen toiminnalla ja erilaisilla muilla heille suoraan kohdennetuilla tukitoimilla ja kohtaamisilla
- Järjestöt ja säätiöt **tuntevat ja tavoittavat kohderyhmänsä, ja pystyvät tarjoamaan heille toimintaa sekä tukea, jota he eivät muualta saa**
- Järjestöjen toimintaan on helppo osallistua, ja osallistuminen vahvistaa toiminnassa mukana olevien henkilöiden **toimintakykyä, toimijuutta ja osallisuutta**
- Järjestöjen toimintaan osallistuminen saattaa olla **ensimmäisiä askeleita kohti työ- ja toimintakykyä vahvistavia palveluja**, ja sitä kautta myös **työelämään osallistumista**
- Järjestöjen **osaaminen heikoimmassa asemassa olevien tai erityistä tukea tarvitsevien ryhmien kohtaamisessa ja tukemisessa** on tärkeää monesta eri näkökulmasta, myös työ- ja toimintakyvyn tukemisen kannalta
- On tärkeää mahdollistaa tämän tyyppinen kolmannen sektorin toiminta myös jatkossa

2 Kolmas sektori palveluntuottajana ja työllistymisen tukijana

- Kolmas sektori on tärkeä työ- ja toimintakykyä tukevien ja työllistymisedellytyksiä edistävien palvelujen tuottaja.
- Työvoima- ja sosiaalipalveluilla on monia yhtymäkohtia. Esimerkiksi **kuntouttava työtoiminta**, jota kolmas sektori tuottaa, tukee osallistujiensa työ- ja toimintakykyä ja edistää hänen siirtymäänsä kohti työelämää.
- Kolmannen sektorin tarjoama **työhönvalmennus ja yksilöllinen tuki** työelämään siirtymisen ja kiinnittymisen prosessissa voi olla ratkaisevan tärkeää työllistymisen onnistumisessa
- Kolmannen sektorin osaamista kannattaa jatkossakin hyödyntää työ- ja toimintakykyä ja työllisyyttä edistävien palvelujen tuottajana

3 Kolmas sektori vaikeasti työllistyvien ja täsmätyökykyisten työllistäjänä

- Järjestöihin ja säätiöihin palkataan vaikeasti työllistyviä palkkatuella, oppisopimuksilla, työkokeiluihin ja muilla tuetun työllistämisen keinoilla
- Kolmannella sektorilla pystytään ja osataan muokata työtehtäviä ja toimenkuvia esimerkiksi täsmätyökykyiselle sopiviksi
- **Tuettu työskentely** kolmannella sektorilla edistää vaikeasti työllistyvien tai työkyvyn ongelmia kokevien **työ- ja toimintakykyä, osallisuutta ja toimijuutta**
- Tuettu työskentely usein myös tukee siirtymistä koulutukseen tai **kohti avoimia työmarkkinoita**
- Tämä toiminta on tärkeä mahdollistaa myös jatkossa

4 Kolmas sektori asiantuntijana ja innovaattorina

- Järjestöt ovat **oman kohderyhmänsä** työ- ja toimintakyvyn edistämisen asiantuntijoita
- Osalla kolmannen sektorin toimijoista on laaja asiantuntemus esimerkiksi **toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa tai työkyvyn tukitoimissa**. Nämä toimijat auttavat muita järjestöjä toimintansa kehittämisessä. Osaamista voidaan hyödyntää muilla sektoreilla.
- Kolmannen sektorin toimijat tekevät tärkeää **tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa** eri hankkeissa. Esim. työkykykoordinaattoritoiminta kehitetty näin.
- Kolmas sektori jakaa asiantuntijuuttaan myös yhteiskunnallisella **vaikuttamistyöllä**, esimerkiksi suoralla vaikuttamisella, työryhmissä, kannanotoissa, tilaisuuksissa
- On tärkeää, että järjestöjä ja muuta kolmatta sektoria kuullaan ja niiden asiantuntijuutta **hyödynnetään** toimintaa koskevia päätöksiä tehtäessä ja myös toiminnan toteutuksessa
- Asiantuntijuutta on tärkeä hyödyntää myös **järjestöjen kesken**, rahoittamalla ja luomalla mahdollisuuksia kolmannen sektorin sisällä jakaa ja hyödyntää osaamista. Näitä voidaan hyödyntää esimerkiksi työnjaolla yhteisissä toiminnoissa, koulutuksilla ja sparraamisella

Kolmas sektori muuttuvassa työllistämisen ekosysteemissä: miten osaamista voidaan hyödyntää

- Kolmas sektori tukee työ- ja toimintakykyä ja työelämää siirtymistä **monessa roolissa**, sekä matalan kynnyksen toiminnalla, palveluntuottajina, työllistäjinä että asiantuntijoina
- Kolmannen sektorin toiminta **tukee ja täydentää** julkisen sektorin toimintaa ja **tuo siihen oman erityisosaamisensa** asiakasryhmistä, toimintamalleista ja innovaatioista
- Rakenteelliset muutokset vaativat myös **järjestöjen toiminnan sopeuttamista**, esimerkkinä painotuksen siirtyminen palveluihin osallistumisesta avoimille työmarkkinoille työllistymiseen
- Järjestöille on tärkeää se, että niiden **kohderyhmiä pystytään aidosti tukemaan**. Kaikilla ei ole valmiuksia avoimille työmarkkinoille siirtymiseen, ei heti edes kuntouttavaan työtoimintaan osallistumiseen. Miten toteutuu heidän tukemisensa kohti työelämää?
- Järjestöjen **toimintaedellytysten** ja rahoituksen turvaaminen on tarpeen. Samoin tarvitaan järjestöjen osaamisen vahvistamista esim. oman toiminnan arvioinnissa ja esille tuomisessa.
- Toimintamalleissa jossa **järjestöt toteuttavat toimintaa yhteistyössä**, niiden erilaiset osaamiset täydentävät toisiaan (esimerkiksi asiakas-, työllistämisen- ja arvointiosaaminen)
- Uusissa rakenteissa on myös **uusia mahdollisuuksia** innovoida ja kehittää yhteistyön ja toiminnan muotoja kolmannen sektorin osaamisen hyödyntämiseen rajapinnoilla

Lopuksi

- Kaikkia toimijoita tarvitaan työllisyyden edistämiseen ja erityisesti vaikeasti työllistyvien ja työkyvyn ongelmia kokevien työ- ja toimintakyvyn tukemiseen
- Kolmannella sektorilla on monipuolista osaamista, joka halutaan tarjota tähän
- Muuttuvissa rakenteissa kannattaa kolmannen ja julkisen sektorin toimijoiden mieltä yhdessä, miten parhaimmalla tavalla saadaan kaikkien osaaminen hyödynnettyä. Siksi tämän tyyppiset tilaisuudet ovat erittäin arvokkaita
- Uusissa rakenteissa on mahdollisuus kehittää uudenlaista toimintaa
- Yhteiskunnalliset tavoitteet ovat yhteisiä, ja kaikkien panosta hyödyntäen ne saadaan parhaiten toteutettua

Kiitos mielenkiinnosta!

Kuntoutussäätiö

**Millaisia vaikutuksia hyvinvointialueiden
aloituksella on ollut kuntouttavaan työtoimintaan?**

Kunta.tv 16.11.2023

- Sininauhaliitto on n. 100 jäsenjärjestön valtakunnallinen auttamistyön yhteistyöverkosto.
- Olemme olemassa, jotta myös poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa elävät ihmiset voivat luottaa ja suuntautua tulevaan.
- Jäsenjärjestöistä n. 78 %:lla on työllistymisedellytyksiä vahvistavaa toimintaa.

Sisältö

1. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu
2. Sininauhaliiton jäsenkysely:
 - asiakkaiden ohjautuminen ja asiakkaan asema palveluiden saamisessa
 - sopimusten voimassaolo ja nykyisten sopimusten jälkeinen aika
 - huolet palvelun järjestämisestä tuottajien näkökulmasta.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu (1/2)

- Kuntouttava työtoiminta siirtyi sote-uudistuksen myötä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.
- Järjestämisvastuu = oikeudellinen vastuu siitä, että lailla säädettyt palvelut ja velvoitteet tulevat säännösten mukaisesti hoidetuiksi.
- Järjestämisvastuussa oleva toimija vastaa siitä, että ihmiset saavat tarvitsemansa palvelut laadukkaasti ja oikea-aikaisesti.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu (2/2)

- Tehtävät, jotka kuntouttavaa työtoimintaa koskevassa laissa olivat kunnan vastuulla, siirtyivät 1.1.2023 hyvinvointialueen vastuulle.
- Muutoksia [Kuntouttavan työtoiminnan lakiin](#) vuoden 2021 alussa.
- Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön.
- Hyvinvointialueiden on palvelua järjestettävä pitkään työttöminä olleille henkilöille, jotka saavat työmarkkinatukea tai toimeentulotukea. TE-toimisto ja hyvinvointialue laativat aktivointisuunnitelmat asiakkaan kanssa.

Lisäksi hyvinvointialueiden on yhteistyössä kuntien kanssa edistettävä alueensa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin ja velvollisuuteen tehdä yhteistyötä alueellaan eri toimijoiden kanssa.

- Kysely Sininauhaliiton jäsenjärjestöille.
- 25.–29.9.2023.
- Vastaajia 36.
- Vastaajat toimivat kuudellatoista hyvinvointialueella tai Helsingissä.

Asiakkaiden ohjautuminen

- Asiakkaiden ohjautumisessa on ongelmia → asiakasohjaus on ruuhkautunut, aktivointisuunnitelmat valmistuvat viiveellä, prosessit ovat epäselviä.
- Palvelua odottaessa palvelun tarvitsijan tilanne voi huonontua monin tavoin → lähtötilanne on huonompi palveluun päästessä ja mahdollisuudet palvelulla tavoiteltuun muutokseen heikentyvät.

Asiakkaan asema palveluiden saannissa (1/2)

- Palvelutarve ei ole vähentynyt. Tarve on suuri erityisesti kuntoutumisen alkuvaiheessa.
- Kuntouttavan työtoiminnan **jaksot ovat lyhentyneet ja palvelulle on asetettu maksimiaika** (esim. 6 kk) → johtanut vaikeuksiin asiakkaiden edelleen poluttamisessa.
- **Saavatko ihmiset tarvitsemiaan palveluita, kuntoutusta? Jäävätkö ns. tyhjän päälle?**
- **Henkilöitä on jo jäänyt asunnottomaksi → näyttäisi olevan todellinen uhkakuva.**

Asiakkaan asema palveluiden saannissa (2/2)

- Asiakkailla on kuntoutumisen alkuvaiheessa suuri tuen ja eri palveluiden samanaikainen tarve: moninaiset tuen ja palveluiden tarpeet. → Lyhentyneet tukijaksot ja nopean etenemisen tavoite on haastava yhtälö.
- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden kohdalla ainoa **etenemisen mittari ei voi olla avoimille työmarkkinoille siirtyminen**.
- Asiakkaiden kuntoutumisen haasteita lisäävät samanaikaiset muutokset palkkatuessa (oppisopimus ja tutkintojen suorittaminen) sekä työllisyyspoliittisten avustusten päättyminen 30.9.2024 (ohjaus- ja valmennuspalvelu).

Tarvitaan kestäviä kuntoutuksen ja työllistymisen polkuja!

Palvelusopimuksin voimassaolo

- **Suuri osa sopimuksista on päättymässä** (osa jo 31.12.2023).
- Hallitusohjelman kirjaus: ”Kuntouttavan työtoiminnan työhön suuntaavat palvelut palautetaan kuntien järjestämisvastuulle kuitenkin niin, että kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus sopia kyseisten palveluiden järjestämisestä myös toisin esimerkiksi hyvinvointialueen kautta koko alueen laajuisesti.” **Kirjauksen vaikutus?**
- **Myös vastikkeettomia sopimuksia.** Asiakkaita sijoitetaan järjestöihin, jotka tarjoavat infran. Vakuutus, matkakorvaus ja ohjaus hyvinvointialueelta.

Sopimuskausien jälkeinen aika

Alueiden tilanteet palvelun järjestämisen suhteen ovat hyvin erilaiset, osalla budjetit alijäämäisiä → tilanne näyttäytyy sekavana.

- Sopimusten jatkumisesta tai uusista kilpailutuksista ei ole tietoa tai jo ilmoitettu ajankohta on muuttunut, eikä uudesta ole tietoa.
- Alueilla epätietoisuutta, miten toimitaan jatkossa (ed. dian hallituskirjaus).
- Osalla käytössä palveluseteli, ei kilpailutuksia.
- Kunnat muodostavat omia työssäkäyntialueita, mikä on nyt vaikuttanut osaltaan tilanteen sekavuuteen.
- Osalla sopimuksia on jatkettu jo useammalla vuodella.

Huolet palveluiden järjestämisessä tuottajien näkökulmasta (1/2)

- Hyvinvointialueiden heikko ja epävakaa talous → palveluita hankitaan vähemmän. **Toimintaa on vaikea ennustaa, päätöksiä muutetaan yllättäen.**
- Palvelun laatuvaatimukset ovat kasvaneet, maksettava korvaus ei. Korvaus on paikoin jopa pienentynyt. Ei korotuksia vuodelle 2024.
- Toiminnan ja talouden vaikea ennustettavuus → korvaukset käyntipäivien, toteutumien tai osallistujamäärän mukaan (ryhmät). Hyvinvointialueet eivät sitoudu asiakasmääriin. Puitesopimukset eivät takaa riittäviä asiakasmääriä.

Huolet palveluiden järjestämisessä tuottajien näkökulmasta (2/2)

- Budjetointivirheitä tai alibudjetointia, ilmoitettu toimijoille yllättäen, ettei asiakkaita voida ohjata palveluun.
- Henkilöstöön liittyvät huolet → henkilöstön saatavuus, taloudellinen mahdollisuus sosionomin palkkaamiseen.
- Palvelua on pyritty järjestämään ehdoilla, jotka ovat palveluntuottajalle mahdottomia. Markkinavuoropuhelussa esitettyjä huolia ei ole kuultu.
- Osa toimijoista on jo luopunut tai luopumassa kuty-palvelun tuottamisesta → edessä toiminnan muutos?

Lopuksi (1/3)

- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat tarvitsevat turvallisia ja kannustavia ympäristöjä, joissa asiakas voi saada kannattelevia ja eteenpäin ohjaavia kokemuksia, joita aiempi työelämä ei ole hänelle tarjonnut.
- Palveluiden hankinnan ehdot, epäselvyys ja linjauksien puuttuminen uhkaavat toimintaan erikoistuneita toimijoita. Kehitetty osaaminen ja luodut ympäristöt ovat erittäin vaikeasti korvattava resurssi.
- Monet kuntouttavan työtoiminnan toimijat ovat voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, joilla ei ole varaa katkoksiin tai epäselvyyksiin palvelun järjestämisessä.

Lopuksi (2/3)

- Sote-uudistuksen tavoitteena oli painopisteen siirtäminen raskaista ja kalliista erikoissairaanhoidon palveluista kohti varhaisen tuen kevyempiä ja kustannustehokkaampia palveluita.
- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat kuuluvat potentiaalisesti kaikkein eniten sosiaali- ja terveystaloudellisiin ihmisryhmiin. Heidän palveluista säästäminen siirtää kustannukset sinne, mistä niitä piti säästää.
- Kuntouttavasta työtoiminnasta säästäminen on sekä inhimillisesti että hyvinvointialueiden talouden näkökulmasta erittäin lyhytnäköistä ja jopa vastuutonta.

Lopuksi (3/3)

Talentian jäsenkyselyn (2023, 1500 vastaajaa) mukaan sosiaalipalveluiden siirtyminen hyvinvointialueille on toteutunut huonosti:

- 59 % vastaajista kokee työhyvinvoinnin heikentyneen ja 67 % kokee ongelmana huonon johtamisen, epäselvät ohjeet sekä tiedonkulkuun liittyvät ongelmat.
- Työ on epäselvää ja muutokset tulevat yllättäen.
- Asiakastyö on hankaloitunut → kokonaisuus ei ole kenenkään vastuulla, kiukku toimimattomista palveluista ”kaatuu” ruohonjuuritason työntekijöille.

Asiakkaiden oikeusturvan koettiin vaarantuneen!

KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN YHDYSPINTAFOORUMI

Tulevat yhdyspintafoorumit

27.10.2023 Ikäihmisten palvelujen yhdyspinnat

16.11.2023 Järjestöt, kunnat ja hyvinvointialueet kohti vuotta 2024 - mitä yhdyspinnoilla tapahtuu?

24.11.2023 Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja lähisuhdeväkivalta

15.12.2023 Strateginen yhteistyö ja johtaminen

Yhdyspintafoorumit toteutetaan perjantaisin kello 9-11 KuntaTV:n kautta.

www.kuntaliitto.fi/yhdyspinnat

<https://studiolinjat.live/yhdyspintafoorumi/>